Elin: **Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto**

Aika: 3.11.2026 Kello: 13:00 - 16:32

Paikka: Höök-sali, Monantie 9, Mustasaari

Pykälät: 49 - 65

Läsnäolijat:

Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Karppinen-Pirkola Satu	puheenjohtaja	Saapui klo 13.10, 52 §:n käsittelyn aikana
Jaskari Jari	jäsen	Saapui klo 13.05, 52 §:n käsittelyn aikana
Forth-Snellman Åsa-Britt	jäsen	
Åkerman Anton	jäsen	
Byggmästar Martin	varapuheenjohtaja	Toimi puheenjohtajana pykälien 49–52 käsittelyn ajan
Kivioja Tuija	jäsen	
Jolkkonen-Porander Nina	varajäsen	
Moisio Päivi	varajäsen	

Poissaolijat:

Fagerström Lisbeth	jäsen
Roslund-Nordling Camilla	jäsen
Lithén Yngve	jäsen
Ede Lisen	jäsen
Koivisto Aleksi	jäsen
Salovaara-Kero Anne	aluehallituksen puheenjohtaja
Penttilä Astrid	nuorisovaltuuston edustaja
Kinnunen Marina	hyvinvointialuejohtaja

Muut läsnäolijat:

Stenkull-Aura Ann-Christine	vammaisneuvoston edustaja	Poistui klo 14.57, 55 §:n käsittelyn aikana
Berg Pia	vanhusneuvoston edustaja	
Sjöström Pia-Maria	esittelijä	
Niemistö Riku	esittelijä	
Plukka Mari	esittelijä	
Kotanen Heidi	esittelijä	
Ikkala-Västi Annika	asiantuntija	
Krooks Tiia	asiantuntija	
Nyberg-Sundqvist Åsa	asiantuntija	
Raiskinmäki Petra	asiantuntija	
Nyberg Siv	sihteeri	

Pöytäkirja on allekirjoitettu ja tarkastettu sähköisesti. Allekirjoituksen todentaminen voidaan osoittaa hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä.

Satu Karppinen-Pirkola Puheenjohtaja	Siv Nyberg Sihteeri
Martin Byggmästar Pöytäkirjan tarkastaja	Tuija Kivioja Pöytäkirjan tarkastaja

Pöytäkirja on julkaistu yleisessä tietoverkossa: https://pohjanmaanhyvinvointi.fi/

Pohjanmaan hyvinvointialue / kirjaamo
Hietalahdenkatu 2–6 65130 Vaasa
kirjaamo@ovph.fi

Elin: **Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto**

Aika: 3.11.2026 Kello: 13:00 - 16:32

Paikka: Höök-sali, Monantie 9, Mustasaari

Asialuettelo:

Pykälä	Käsiteltävä asia	Sivu
§ 49	Kokouksen avaus, laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
§ 50	Pöytäkirjantarkastajien valinta	5
§ 51	Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen	6
§ 52	Tilannekatsaus	7
§ 53	Kumppanuusavustusten täydennyshaku	8
§ 54	Pohjanmaan hyvinvointialueen osallisuusohjelma 2027–2030	9
§ 55	Planet Youth -mallin käyttöönotto Pohjanmaalla	11
§ 56	Jatkosopimus YAM-toiminnasta Pohjanmaalla	13
§ 57	Vaasanseudun ruoka-apua koskeva yhteistyösopimus ja alueellisen ruoka-aputoiminnan hallinnointi 2027-2028	15
§ 58	Talousarvio ja taloussuunnitelma 2027–2029, HYTE-jaoston lausunto	16
§ 59	Hyvinvointialueen valtionkorvaus hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä	18
§ 60	Vastaus valtuustoaloitteeseen: Aloite syöpätautien asiakasraadin perustamisesta	20
§ 61	Vastaus valtuustoaloitteeseen: Kulttuurihyvinvointisuunnitelman laatiminen Pohjanmaan hyvinvointialueelle	22
§ 62	Kevään 2027 kokousajat	24
§ 63	Vuosikello 2027	25
§ 64	Muut mahdolliset asiat	26
§ 65	Kokouksen päättäminen	27

Kokouksen avaus, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 3.11.2026 § 49

Hallintosäännön 148 §:n mukaan toimielin päättää kokoustensa ajan ja paikan.

Hallintosäännön 149 §:n mukaan kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat.

Hallintosäännön 157 §:n mukaan avattuaan kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 108 §:n mukaan muu toimielin kuin valtuusto, on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Puheenjohtaja avaa kokouksen.

Päätös:
Varapuheenjohtaja Martin Byggmästar avasi kokouksen klo 13.00. Kokous todettiin laillisesti kokoon kutsutuksi ja jäsenten määrään nähden päätösvaltaiseksi. Martin Byggmästar toimi puheenjohtajana pykälien 49–52 käsittelyn ajan. Varsinainen puheenjohtaja Satu Karppinen-Pirkola toimi puheenjohtajana pykälien 53–65 käsittelyn ajan.

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 3.11.2026 § 50

Pohjanmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 167 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla.

Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti.

Pöytäkirjantarkastajiksi ehdotetaan jäseniä aakkosjärjestyksessä siten, että esitetään aina kahta vuorossa seuraavana olevaa listalta.

Pöytäkirjantarkastajiksi ehdotetaan jäseniä: Yngve Litén ja Martin Byggmästar.

Ehdotetaan, että pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti.

Päätös:
Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Martin Byggmästar ja Tuija Kivioja.

Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 3.11.2026 § 51

Pohjanmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 149 §:n mukaan kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat.

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset toimielimen päätöksiksi,lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivat erityiset syyt ole esteenä.

Ehdotetaan, että esityslista hyväksytään työjärjestykseksi.

Päätös:
Työjärjestys hyväksyttiin.

Tilannekatsaus

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 3.11.2026 § 52

Jaosto saa säännöllisesti kokouksissaan ottaa kantaa sektorijohtajien tilannekatsaukseen hyvinvointialueen ajankohtaisista asioista.

Tilannekatsauksessa käydään läpi jaoston kannalta tärkeä asiat, jotka valmistellaan viranhaltijatasolla.

Päätös:

Sektorijohtajat esittelivät tilannekatsauksen, joka merkittiin tiedoksi.

Kumppanuusavustusten täydennyshaku

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 3.11.2026 § 53
ÖVPH/6555/02.05.01.00/2026

Valmistelija Mari Plukka
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Kumppanuusavustusten täydennyshauku on ollut auki syyskuun 2026.. Määräaikaan mennessä saapui yhteensä 12 hakemusta.

Tämän vuoden täydennyshaussa painotettiin uusia ja innovatiivisia ratkaisuja. Hakijoita kannustettiin myös toimijoiden väliseen yhteistyöhön ja yhteisten hakemusten laatimiseen.

Hakemukset on arvioitu HYTE-jaoston vahvistamien arviointikriteerien mukaisesti. Arviointiryhmä on käynyt hakemuksista yhteisen keskustelun ja muodostanut yksimielisen ehdotuksen kumppanuusavustusten myöntämisestä. Arviointiryhmän ehdotus on asian liitteenä.

Laatujohtaja Plukka Mari
ehdottaa, että HYTE-jaosto päättää

1. hyväksyä kumppanuusavustusten täydennyhaun arviointiryhmän yksimielisen ehdotuksen liitteen mukaisesti sekä
2. myöntää kumppanuusavustukset liitteessä esitetyille hakijoille ja siinä mainittujen euromäärien mukaisesti.

Päätös:
Jäsen Tuija Kivioja ilmoitti olevansa esteellinen ja poistui asian käsittelyn ajaksi (yhteisöjäävi, hallintolain 28 §:n 1 mom:n 5. kohta).

Jaosto päätti hyväksyä avustukset liitteen mukaisesti.

Liitteet

Liite 1 Kumppanuusavustusten täydennyshaku päätösehdotus avustussummista

Oheisaineisto

Pohjanmaan hyvinvointialueen osallisuusohjelma 2027–2030

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 3.11.2026 § 54
ÖVPH/6556/00.02.04.00/2026

Valmistelija Mari Plukka
Sari West, asiakaspalvelupäällikkö
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Pohjanmaan hyvinvointialueen osallisuusohjelma kuvaa asukkaiden ja asiakkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä toimintatapoja, joilla hyvinvointialue edistää asiakkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä. Ohjelma on tarkoitettu asukkaiden, asiakkaiden ja henkilöstön käyttöön, ja se perustuu hyvinvointialueen strategiaan ja arvoihin.

Ohjelman visiona on, että osallisuus on arkipäivän toimintatapa kaikissa palveluissa. Asiakasosallisuus kattaa sekä asiakkaan osallistumisen omaan hoitoonsa ja palveluunsa että mahdollisuuden vaikuttaa palvelujen kehittämiseen omaa asiointia laajemmin. Ohjelma kytkee tämän parempaan asiakaskokemukseen, turvallisuuteen ja resurssien vaikuttavaan käyttöön.

Ohjelman keskeiset tavoitteet ovat:

- vahvistaa hyvinvointialueen kykyä osallistaa asiakkaita tarkoituksenmukaisilla ja joustavilla tavoilla.
- edistää sujuvaa yhteistyötä järjestöjen ja kuntien kanssa.
- ottaa asiakkaat mukaan palvelujen kehittämiseen yhdessä ammattilaisten kanssa.
- tehdä asiakaspalautteen antamisesta vaivatonta kaikille asiakasryhmille.

Toimenpiteisiin kuuluvat osallisuusryhmän muodostaminen, kokemusosaajien ja asukaspaneelien hyödyntäminen, osallistumisalustan käyttö sekä palautekanavien monipuolistaminen. Ohjelma määrittelee osallisuustyön vastuita henkilöstölle, yksiköille, johdolle ja päätöksentekoelimille.

Ohjelman tavoitteiden toteutumisen kokonaisseuranta kuuluu vuosittaiseen laadun, turvallisuuden, osallisuuden ja valvonnan raporttiin.

Kommentointi ja jatkovalmistelu – ehdotettu menettely

Ennen osallisuusohjelman hyväksymistä vaikuttamistoimielimet sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja yhdyspintojen jaosto saavat mahdollisuuden kommentoida ohjelmaluonnosta. Kommentteja pyydetään erityisesti tavoitteiden, osallistumiskeinojen, eri asiakasryhmien huomioimisen sekä toimeenpanon ja seurannan näkökulmista.

Valmistelija kokoaa kommentit, arvioi niiden edellyttämät muutokset ja viimeistelee ohjelmaehdotuksen. Ohjelma hyväksytään hyvinvointialueen johtoryhmässä ja aluehallituksessa. Hyväksymiskäsittelyyn liitetään yhteenveto kommenteista ja siitä, miten ne on huomioitu.

Laatujohtaja Plukka Mari
ehdottaa, että

1. Merkitään Pohjanmaan hyvinvointialueen osallisuusohjelma 2027–2030 luonnos tiedoksi.
2. Annetaan ohjelmaluonnoksesta seuraavat kommentit ja muutosehdotukset: (täydennetään käsittelyssä).
3. Toimitetaan kommentit ohjelman valmistelijalle huomioitavaksi ennen hyväksymiskäsittelyä.

Päätös:

Asiakaspalvelupäällikkö Sari West osallistui kokoukseen pykälän käsittelyn ajan ja esitteli jaostolle osallisuusohjelman.

Hyte-jaosto pitää tärkeänä, että osallisuusohjelman tavoitteet kytketään nykyistä selkeämmin hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen sekä kuntien, hyvinvointialueen ja järjestöjen väliseen yhdyspintatyöhön.

Osallisuus on keskeinen osa hyte-työtä, eikä sitä tulisi tarkastella erillisenä toimintana. Hyte-jaosto esittää, että ohjelmaan kirjataan hyte- ja yhdyspintatyön yhteiset tavoitteet, konkreettiset toimenpiteet, vastuutahot ja seuranta ja että Hyte-jaosto osallistuu ohjelman toimeenpanoon siltä osin kuin ohjelma koskee hyte-työtä.

Liitteet

Liite 2 Pohjanmaan hyvinvointialueen osallisuusohjelma 2027-2030 (luonnosversio, 21.10.2026)

Oheisaineisto

Planet Youth -mallin käyttöönotto Pohjanmaalla

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 3.11.2026 § 55
ÖVPH/6507/00.00.02/2026

Valmistelija Sjöström Pia-Maria
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Pohjanmaan hyvinvointialue on selvittänyt vuoden 2026 aikana mahdollisuuksia käyttää Planet Youth -mallia osana lasten ja nuorten hyvinvoinnin pitkäjänteistä edistämistä ja riskikäyttäytymisen ehkäisyä Pohjanmaalla. Planet Youth on tutkittuun tietoon perustuva pitkäjänteinen työskentelytapa, jossa lasten ja nuorten elinympäristöä koskevaa paikallistietoutta käytetään perustana yhteisille toimenpiteille lasten ja nuorten lähiympäristössä olevien suojaavien rakenteiden tukemiseksi. Työ liittyy nykyiseen terveydenedistämistyöhön, jota painotetaan alueellisessa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa; muun muassa perhekeskustoimintaan, opiskeluhuoltoon ja kuntien ehkäisevään työhön. Mallilla on myös selkeä yhteys hyvinvointialueen strategiaan, jonka visiona on, että Pohjanmaan väestö on Suomen hyvinvoivin ja toimintakykyisin.

Hyvinvointialue järjesti 9.10.2026 alueellisen Planet Youth -seminaarin kuntien ja hyvinvointialueen päättäjille sekä lasten ja nuorten palvelujen vastuuhenkilöille. Tavoitteena oli luoda yhteinen perusta mallin mahdolliselle käyttöönotolle Pohjanmaalla. Seminaarin yhteydessä tehdyssä kyselyssä ilmeni selkeää kiinnostusta jatkokehittämiseen, 87 % arvioi mahdollisuudet hyviksi tai erittäin hyviksi. Eniten painottuivat kestävät yhteistyörakenteet, ja riittävät resurssit nostettiin esiin tärkeimpänä yksittäisenä menestystekijänä. Vapaamuotoisissa vastauksissa toivottiin muun muassa päätöksiä ja toimintamallin juurruttamista, organisaatioiden välistä yhteistyötä, selkeää johtajuutta ja vastuuta, kuntien osallistumista, nuorten osallisuutta sekä selvyyttä pitkäjänteisen resursoinnin ja koordinoinnin järjestämistapaan.

Seminaarin ja jatkovalmistelun perusteella ehdotetaan, että työ etenee vaiheittain. Lähtökohtana on, että paikallinen työ kuuluu kunnille, kun taas hyvinvointialue koordinoi alueellista prosessia. Ennen lopullisen mallin vahvistamista käydään kuntakohtaiset keskustelut kuntien tarpeiden, nykyisen toiminnan, kiinnostuksen ja osallistumisedellytysten kartoittamiseksi. Sen jälkeen laaditaan yhteinen alueellinen tilannekuva ja valmistelua jatketaan yhdessä niiden kuntien kanssa, jotka haluavat jatkaa.

JatkovaImistelussa tulee konkretisoida erityinen toimintamalli, vastuunjako, ohjaus, alueellinen koordinointi, tiedonkeruu ja seuranta sekä resurssi- ja rahoitustarpeet. Lähtökohtana tulee olla, että Planet Youth integroidaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen nykyisiin rakenteisiin ja että se täydentää kunnissa ja hyvinvointialueella jo tehtävää työtä. Hyvinvointialue on hakenut THL:ltä hankevaroja kehittääkseen yhdessä kuntien kanssa tietoon perustuvan yhteistyömallin lasten ja nuorten parissa tehtävää ehkäisevää työtä varten. Jos hankevaroja myönnetään, ne voidaan käyttää Planet Youth -mallin alueellisen rakenteen luomiseen ja implementoinnin aloittamiseen.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto on osaltaan mukana valmistelussa. Jaoston kannanoton ja kuntakohtaisten keskustelujen jälkeen konkretisoidaan ehdotus alueelliseksi toimintamalliksi. Planet Youth -mallin ja sen edellyttämien resurssien mahdollinen käyttöönotto tulee sen jälkeen kytkeä hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun ja käsitellä päätöksentekoprosessin jatkon yhteydessä hallituksessa ja valtuustossa.

Sektorijohtaja lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria
ehdottaa, että HYTE-jaosto päättää

1. merkitä tiedoksi 9.10.2026 pidetyn Planet Youth -seminaarin tulokset ja tähän mennessä tehdyn valmistelun,

2. puoltaa omalta osaltaan, että Planet Youth -mallin valmistelua alueellisena lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen toimintamallina jatketaan,
3. puoltaa, että hyvinvointialue kartoittaa kuntien kiinnostuksen ja edellytykset osallistumiseen ja valmistelee sen jälkeen konkreettisen ehdotuksen toimintamallista, vastuunjaosta, ohjauksesta, seurannasta sekä resurssi- ja rahoitustarpeista, ja
4. ehdottaa, että Planet Youth -mallin mahdollinen käyttöönotto otetaan huomioon hyvinvointialueen toimintasuunnitelman jatkovalmistelussa ja viedään edelleen aluehallituksen ja -valtuuston päätettäväksi toiminnan suunnittelun puitteissa.

Päätös:
Jaosto hyväksyi ehdotuksen.

Liitteet

Oheisaineisto

Jatkosopimus YAM-toiminnasta Pohjanmaalla

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 3.11.2026 § 56
ÖVPH/6533/00.04/2026

Valmistelija Sjöström Pia-Maria
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

YAM (Youth Aware of Mental Health) on ennaltaehkäisevä toimintamalli nuorten mielenterveyden edistämiseksi. Ohjelma on suunnattu kaikille saman ikäluokan oppilaille ja toteutetaan koululuokissa koulutettujen YAM-ohjaajien johdolla. Ohjelman kesto on kolme viikkoa sisältäen yhteensä viisi oppituntia. Ohjelma on tutkimuksissa osoittautunut tehokkaaksi keinoksi vähentää itsetuhoisia ajatuksia, lisätä nuorten hakeutumista avun piiriin, lisätä mielenterveyteen liittyvää tietoa ja parantaa luokan ilmapiiriä.

YAM-yhteistyötä on Pohjanmaalla kehitetty vuosien ajan yhdessä Psykosociala förbundet rf:n kanssa. Tavoitteena on ollut luoda pitkäjänteinen malli, jossa YAM-toimintaa voidaan tarjota kahdeksasluokkalaisille sekä ruotsiksi että suomeksi. Psykosociala förbundet vastaa YAM-yhteistyöstä koulujen ja hyvinvointialueen kanssa sekä ohjelman toteuttamisesta. YAM on sisällytetty alueelliseen opiskeluhuoltosuunnitelmaan osana yleistä opiskeluhuoltoa. YAM sijoittuu koko maassa sivistystoimen ja opiskeluhuollon vastuualueiden rajamaille, niinpä ohjelmaa rahoittavat sekä kunnat että hyvinvointialueet niillä paikkakunnilla, joilla se on käytössä.

Aluevaltuuston hyväksyessä tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman 2023 päätettiin, että hyvinvointialue rahoittaa yläkoululaisille suunnatun mielenterveyden tietopaketin. Tämän päätöksen nojalla toimintaan varataan vuosittain 75 000 euroa. Summa ei siis sisälly hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaoston päättämiin yhdistysavustuksiin vaan on lisäys niihin. Psykosociala förbundet rf:n kanssa solmittiin tämän jälkeen kolmivuotinen yhteistyösopimus vuosiksi 2024–2026. Hyvinvointialueen rahoituksen lisäksi järjestö on saanut ulkoisia avustuksia. Ohjelmaa tarjottiin aluksi vain ruotsiksi, mutta se on ollut saatavilla myös suomeksi vuoden 2025 lopusta lähtien. Vuoden 2026 aikana suurin osa Pohjanmaan kahdeksasluokkalaisista on ollut ohjelman piirissä. Osallistuvien oppilaiden määrän kasvaessa kustannukset nousivat, ja vuonna 2026 terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto myönsi yhdistykselle 20 000 euron lisäavustuksen, jotta halukkaat koulut voisivat tarjota ohjelmaa.

Nykyinen yhteistyösopimus päättyy vuoden 2026 lopussa. Samaan aikaan yhdistyksen ulkopuolinen rahoitus on vähentynyt. Aiempi 75 000 euron avustus ei riitä kattamaan kuluja, jos toiminta jatkuu samassa laajuudessa. Jatkovalmistelun pohjaksi on ehdotettu mallia, jossa kunnat ja hyvinvointialue jakavat kustannukset. Hyvinvointialueen osuus olisi enintään 45 euroa oppilasta kohden ja kunnan osuus enintään 40 euroa oppilasta kohden, sen mukaan miten yhdistys saa ulkoista rahoitusta.

YAM-toiminta perustuu siis aluevaltuuston päätökseen tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelmasta 2023. Toiminnan jatkamisen tarvetta on perusteltu nykyisessä palvelustrategiassa ja alueellisessa opiskeluhuoltosuunnitelmassa 2026–2029, jossa mielenterveyden ja resilienssin tukeminen on keskeinen tavoite ehkäisevässä ja terveyttä edistävässä työssä. YAM on osa yleistä opiskeluhuoltoa ja konkretisoi hyvinvointialueen, koulutuksen järjestäjien ja kolmannen sektorin välistä yhteistyötä.

Kuntien osallistuminen vaikuttaa sekä toiminnan alueelliseen kattavuuteen että hyvinvointialueen rahoitusosuuteen. Kunnat ovat yleisesti suhtautuneet ohjelmaan myönteisesti, mutta Vaasa, Närpiö, Vöyri ja Mustasaari ovat ilmoittaneet, etteivät ne voi osallistua, jos kunnan oma rahoitusosuus on suuri. Pietarsaari, Luoto, Laihia ja Kruunupyy ovat kiinnostuneita, mutta heidän on tehtävä erillinen poliittinen päätös ennen kuin osallistuminen voidaan varmistaa. Muut luokille 7–9 opetusta järjestävät kunnat ovat ilmoittaneet olevansa kiinnostuneita jatkamaan yhteistyötä (Pedersöre, Uusikaarlepyy, Maalahti, Kristiinankaupunki). Osallistuvien kuntien ja oppilaiden lopullinen määrä

ratkaisee siis hyvinvointialueen todelliset kustannukset asetetun enimmäismäärän puitteissa. Yhdistys on vastikään saanut ulkoista rahoitusta, josta ei ole vielä ehditty keskustella kuntien kanssa mutta joka vaikuttanee myönteisesti kuntien osallistumishalukkuuteen.

Näiden taustatietojen nojalla ehdotetaan, että Pohjanmaan hyvinvointialue uusii Psykosociala förbundet rf:n kanssa solmitun sopimuksen vuosiksi 2027–2029. Ohjelmaa tarjotaan 8. luokan oppilaille molemmilla kielillä niissä kunnissa, jotka hyväksyvät rahoitusmallin. Jos korvaussumma on oppilaskohtainen, summa vaihtelee vuosittain, vaikka ohjelmaan osallistuvien luokkien määrä pysyisi samana. Siksi ehdotetaan, että hyvinvointialueen rahoitus on enintään 750 euroa osallistuvaa luokkaa kohden ja enintään 75 000 euroa vuodessa. Rahoitus perustuu näin ollen osallistuvien luokkien ja kuntien tosiasialliseen määrään, samalla kun hyvinvointialueen vuosikustannukset rajataan kiinteään enimmäismäärään. Mikäli osallistuvien luokkien määrä kasvaa niin, että summa ylittää 75 000 euroa, yhdistyksellä on mahdollisuus hakea ylimenevältä osalta hyvinvointialueen yhteistyökumppaneille tarkoitettua tavanomaista yhdistysavustusta.

Sopimuksen avulla luodaan edellytykset ohjelman jatkuvuudelle, sillä ohjelman arvioidaan olevan tärkeä nuorten mielenterveyden edistämisessä. Samalla toteutus ja rahoitus sopeutetaan kuntien tosiasialliseen osallistumiseen. Ratkaisu tukee palvelustrategian ja alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman mukaista resurssien kohdentamista varhaisiin ja ehkäiseviin toimiin sekä hyvinvointialueen, koulutuksen järjestäjien ja kolmannen sektorin väliseen yhteistyöhön.

Sektorijohtaja lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria
ehdottaa, että Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto päättää, että Pohjanmaan hyvinvointialue uusii YAM-toimintaa (Youth Aware of Mental Health) koskevan yhteistyösopimuksen Psykosociala förbundet rf:n kanssa vuosiksi 2027–2029. Ohjelmaa tarjotaan 8. luokan oppilaille niissä kunnissa, jotka hyväksyvät rahoitusmallin. Hyvinvointialueen rahoitusosuus on enintään 750 euroa osallistuvaa luokkaa kohden ja yhteensä enintään 75 000 euroa vuodessa. Jos osallistuvien luokkien määrä kasvaa niin, että summa ylittää 75 000 euroa, yhdistyksellä on mahdollisuus hakea ylimenevältä osalta hyvinvointialueen tavanomaista yhdistysavustusta yhteistyökumppaneille.

Päätös:
Jaosto hyväksyi ehdotuksen.

Liitteet

Oheisaineisto

Vaasanseudun ruoka-apua koskeva yhteistyösopimus ja alueellisen ruoka-aputoiminnan hallinnointi 2027-2028

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 3.11.2026 § 57
ÖVPH/6571/00.04/2026

Valmistelija Niemistö Riku
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Vireillä on Vaasan seudun ruoka-apua koskeva yhteistoimintasopimus, jonka osapuolina ovat alueen kunnat, seurakunnat, Pohjanmaan hyvinvointialue sekä Vaasan ruoka-apu ry. Sopimuksen tavoitteena on turvata ruoka-aputoiminnan jatkuvuus, vahvistaa heikoimmassa asemassa olevien asukkaiden hyvinvointia sekä luoda pitkäjänteinen yhteistyörakenne toimijoiden välille ja alueellisen logistiikkakeskuksen rahoittamiseksi. Hyvinvointialue osallistuu yhteistyöhön erityisesti alueellisen ruoka-avun koordinoinnin näkökulmasta hallinnoimalla ruoka-apuhanketta vuosille 27-28 sekä osallistumalla yhteistyöhön ohjausryhmäjäsenyyden kautta. Hyvinvointialue on päättänyt olla osallistumatta ruoka-avun logistiikkakeskuksen rahoitukseen.

Pohjanmaan hyvinvointialue on lupautunut hallinnoimaan alueellista ruoka-aputoimintaa Pohjanmaan hyvinvointialueen alueella vuosina 27-28. Haettavissa on kansallisesti 5,8M€, josta Pohjanmaan laskennallinen osuus on n. 180 000€. Hakuaika on 14.9-13.11. Infotilaisuus laajalle joukolle Pohjanmaan järjestöjä, kuntia ja seurakuntia pidettiin 1.10.26. Infossa kerrottiin yleisesti hankkeista ja kerrottiin hakuprosessista osatoteuttajaksi. Osatoteuttajat laativat hakemukset webropol-lomakkeella ja toimittivat lisäksi oman budjettiehdotuksensa. Määräaikaan 18.10 mennessä saatiin 7 hakemusta osatoteuttajaksi. Hyvinvointialue valmistelee yhden hakemuksen ja valtionavustuspäätöksen jälkeen osatoteuttajien budjetti täsmentyy. Osatoteuttajat kattavat hyvin koko Pohjanmaan alueen.

Sektorijohtaja työikäiset Niemistö Riku
ehdottaa, että jaosto merkitsee asian tiedoksi.

Päätös:
Jaosto merkitsi asian tiedoksi.

Liitteet

Liite 3 Ruoka-avun yhteistoimintasopimus rahoitusmallilla 15.10.26

Oheisaineisto

Talousarvio ja taloussuunnitelma 2027–2029, HYTE-jaoston lausunto

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 3.11.2026 § 58
ÖVPH/6271/02.02.00/2026

Valmistelija Nystrand Lena
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Talousarviotyötä on jatkettu asetettujen kehysten ja kertyneen alijäämän kattamiseksi pidennetyn aikataulun puitteissa vahvistettujen toimenpiteiden mukaisesti.

Vuoden 2027 talousarvio on laadittu vahvistettujen toimenpiteiden mukaisesti ja osoittaa 4,3 miljoonan euron ylijäämää. Laskennallisen kertyneen alijäämän arvioidaan siten olevan 31.12.2027 yhteensä 34,8 miljoonaa euroa edellyttäen, että vuoden 2026 tulos toteutuu budjetoidun tason mukaisesti ja ettei vuoden 2028 rahoitus vähenee alustavista tiedoista. Vuonna 2028 tulee siis saavuttaa vähintään 34,8 miljoonan euron ylijäämä aikaisempina vuosina syntyneiden alijäämien kattamiseksi.

Toimintatuotot ovat 103,5 miljoonaa euroa, mikä on 5,2 % enemmän kuin vuoden 2026 talousarviossa.

Toimintakustannukset ovat nyt 950,3 miljoonaa euroa, mikä on 2% (eli 19 miljoonaa euroa) enemmän vuoden 2026 talousarvioon ja 3,4 % (31 miljoonaa) tilinpäätökseen 2025 verrattuna.

Henkilöstökuluissa on huomioitu sopimustenmukaiset korotukset ja kaikki yleisten ohjeiden mukaiset palkan sivukulut sekä sairaus- ja tapaturmavakuutuskorvaukset, jotka arvioidaan saatavan. Asiakaspalvelujen ostoja vähentämällä voidaan panostaa enemmän omaan toimintaan niissä tapauksissa, joissa se on kustannusten kannalta edullisempaa.

Vuokrakustannukset on budjetoitu voimassa olevien vuokra- ja leasingsopimusten mukaisesti ja indeksit on huomioitu jo sopimuksissa. Ostopalvelujen, materiaalien ja muiden kustannusten osalta on huomioitu 2,0 %:n indeksikorotus, mikä ei täysin vastaa odotettavissa olevia kustannuslisäyksiä ja vaatii siten lisäsuunnitelmia siitä, miten toimintaa voidaan hoitaa pienemmin kustannuksin.

Hyvinvointialueen strategian keskeisiä tavoitteita ovat arvoa tuottava hoito ja palvelu kaikenikäisille, Suomen paras hyvinvointitiimi, resurssien tehokas käyttö sekä Pohjoismaiden huippua olevat turvallisuus ja laatu. Strategia toimii kehyksenä ja ohjenuorana myös toimenpidesuunnitelmalle ja vuosien 2027–2029 taloussuunnitelmalle.

Toimenpiteitä tehdään palveluluokissa, joissa on suuret palvelukustannukset maan keskitasoon verrattuna. Niistä voidaan mainita mm. mielenterveys- ja päihdepalvelut, vammaispalvelut, erikoissairaanhoito ja suun terveydenhuolto. Lisäksi tehostetaan entisestään kiinteistöjen käyttöä ja tukitoimintoja, kuten ICT:tä ja ruoka- ja siivouspalveluja, sekä prosesseja yleisesti.

Painopistettä siirretään raskaammista toimenpiteistä kevyempiin ja uusien työntekijöiden palkkaamista harkitaan tarkkaan luonnollisen poistuman yhteydessä. Terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä syrjäytymisriskin vähentämiseen tehdään panostuksia.

Vaikuttamistoimielimille (vanhusneuvosto, nuorisovaltuusto ja vammaisneuvosto), pelastusjaostolle, kansalliskielilautakunnalle ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaostolle annetaan mahdollisuus antaa lausunto talousarvion ja taloussuunnitelman valmisteluvaiheessa.

Sektorijohtaja lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria
ehdottaa, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto antaa lausunnon vuosien 2027–2029 talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä yhdyspintoja koskevilta osin.

Päätös:

Jaosto tutustui talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotukseen ja merkitsi sen tiedoksi. Jaosto korosti järjestöjen ja kuntien kanssa tehtävän yhteistyön merkitystä osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä yhteistyöhön panostamisen tärkeyttä. Lisäksi jaosto korosti, että asiakas- ja potilasmaksujen alentamista ja perimättä jättämistä koskevan tiedon tulee olla helposti saatavilla.

Liitteet

Liite 4 Beredning av budget 2027 organ- Talousarvion valmistelu 2027 toimielimet

Oheisaineisto

Hyvinvointialueen valtionkorvaus hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 3.11.2026 § 59
ÖVPH/6651/00.02.03/2026

Valmistelija Sjöström Pia-Maria
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä maksettava korvaus, ns. hyte-kerroin, on osa hyvinvointialueen valtionrahoitusta. Kerroin perustuu puoliksi prosessi-indikaattoreihin, jotka kuvaavat, kuinka hyvin tiettyjä ehkäiseviä toimintatapoja toteutetaan, ja puoliksi tulosindikaattoreihin, jotka kuvaavat väestön terveyden ja hyvinvoinnin muutoksia. Hyvinvointialueiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen korvaus on kiinteä, joten kertoimen nousu yhdellä hyvinvointialueella johtaa sen laskemiseen muilla alueilla. Lisäksi kerroin mittaa lähinnä muutosta. Suuri nousu tai hyvä arvo yhtenä vuonna johtaa usein heikennykseen seuraavana vuonna, kun parannus on pysähtynyt; indikaattorin suurin arvo ei välttämättä merkitse suurinta kerrointa.

Rahoitukseen vaikuttavia prosessi-indikaattoreita ovat elintapaneuvonta tyypin 2 diabetesriskissä oleville, alkoholin riskikäytön seulonta jäsennellyllä mini-interventiolla, lastenneuvolan 4-vuotiaan terveystarkastuksesta ja kouluterveydenhuollon 8. luokan terveystarkastuksesta pois jäävien seuranta, toteutuneet työttömien terveystarkastukset sekä MPR-rokotuskattavuus. Tulosindikaattoreita ovat sairaalahoito vammojen ja myrkytysten vuoksi, lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, NEET 18-24-vuotiailla, pitkäaikainen perustoimeentulotuki sekä mielenterveyshäiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 18–34-vuotiaat.

Viimeisin rahoituslaskelma osoittaa, että Pohjanmaan hyvinvointialueen hyte-indikaattorit ovat heikentyneet, millä on merkittävä taloudellinen vaikutus. Kevään ja syksyn 2026 laskelmien välinen vertailu osoittaa, että hyte-rahoitus väheni noin 4,8 miljoonalla eurolla. Suuri vaikutus on ollut etenkin tulosindikaattoreiden muutoksilla esim. lonkkamurtumien esiintyvyydessä. Samalla tulos osoittaa, että prosessi-indikaattorit ovat edelleenkin alhaisella tasolla, ja niissä on siten selkein mahdollisuus hyvinvointialueen oman toiminnan kautta tehtäviin parannuksiin.

Vuodesta 2025 alkaen on tehty mittavaa työtä indikaattorien maksimoimiseksi. On laadittu hyte-indikaattorien kirjaamisohjeet ja hyte-koordinaattorit ovat tiedottaneet ja kouluttaneet henkilöstöä ja päällikköjä. On tilattu erillisiä raportteja konkreettisemman seurannan mahdollistamiseksi yksikkötasolla ja toimintaprosesseja on kehitetty. On muun muassa kehitetty yhteinen prosessi ja digitaalinen palvelupolku tyypin 2 diabetesriskissä oleville. Keskijohto vastaa prosessi-indikaattorien seurannasta yksikkötasolla ja asianomaiset toimialajohtajat raportoivat ne kuukausittain sosiaali- ja terveydenhuollon johtoryhmälle.

Samalla tehdään tulosindikaattorien pitkän aikavälin seurantaa. Näihin indikaattoreihin vaikuttavat laajat yhteiskunta- ja väestötekijät, eivätkä ne muutu pelkästään yksittäiseen toimintoon kohdistetuilla toimenpiteillä. THL toteaa lisäksi, että ehkäisevän työn vaikutukset näkyvät tyypillisesti vasta viiveellä ja edellyttävät yleensä useita yhteisvaikutteisia toimenpiteitä.

Eri hyte-indikaattorit ja -kertoimet esitellään kokouksessa.

Sektorijohtaja lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria
ehdottaa, että Hyte-jaosto tutustuu esitykseen ja merkitsee asian tiedoksi.

Päätös:
Jaosto tutustui esittelyyn ja merkitsi asian tiedoksi.

Liitteet

Liite 5 HYTE-koefficienter - Hyte-kerroin 3.11.2026

Oheisaineisto

Vastaus valtuustoaloitteeseen: Aloite syöpätautien asiakasraadin perustamisesta

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 3.11.2026 § 60
ÖVPH/4267/00.02.00/2025

Valmistelija Niemistö Riku
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Aluevaltuutettu Eva-Maria Strömsholm on 2.6.2025 jättänyt aloitteen koskien syöpätautien asiakasraadin perustamista Pohjanmaan hyvinvointialueelle.

Aloitteen tekijä esittää, että Pohjanmaan hyvinvointialue perustaa syöpätautien asiakasraadin, jonka tehtävänä on tuoda syöpäpotilaiden ja heidän läheistensä näkökulmat mukaan hoidon ja palvelujen suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Tavoitteena on kehittää syövän hoitoa ja palveluja potilaslähtöisemmiksi koko hoitopolun ajan, mukaan lukien palliatiivinen hoito. Asiakasraati tulisi rakentaa ja toteuttaa yhteistyössä Pohjanmaan Syöpäyhdistyksen kanssa.

Aloitteentekijän kohderyhmä ja osallisuuden vahvistaminen ovat tärkeitä teemoja. Uusien syöpätausten ennustetaan lisääntyvän huomattavasti tulevina vuosina väestön ikääntyessä ja diagnostiikan ja seulontojen kehittyessä.

Pohjanmaan hyvinvointialueella on ollut asiakasraateja mutta niistä on luovuttu. Toimineet asiakasraadit olivat lasten, nuorten ja perheiden asiakasraati, työikäisten asiakasraati, ikäihmisten asiakasraati sekä monikulttuurisuusraati. Asiakasraadeista luopumisen perusteena oli paitsi taloudellisia tekijöitä myös niiden osittainen päällekkäisyys vaikuttamistoimielinten erityisesti vanhuusneuvoston ja nuorisovaltuuston suhteen.

Laki hyvinvointialueesta (611/2021) §29 määrittelee, että hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä tulee olla oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan. Aluevaltuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja menetelmistä. Lain mukaan osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää järjestämällä esimerkiksi asukasraateja.

Pohjanmaan hyvinvointialueen voimassa olevan hallintosäännön §32 mukaisesti Pohjanmaan hyvinvointialueella toimii asukaspaneeli. Aluehallitus hyväksyi 16.2.2026 asukaspaneelille toimintasäännön, joissa todetaan muun muassa sen tehtävät, jäsenten lukumäärä ja valintatapa sekä toimikausi.

Tuoreen kansallisen syöpästrategian 2026-2035 toimeenpanon tiekartassa vuosille 2026-2031 asetetaan tavoitteeksi syövän hoitoon liittyvä asiakas- ja potilasraadin perustaminen hyvinvointialueille. Läntisen syöpäkeskuksen (Fican West) yhteydessä toimii syöpäpotilaiden asiakasraati, joka on mukana kehittämässä keskuksen toimintaa. Pohjanmaan hyvinvointialue on mukana keskuksen toiminnassa, syöpätautien poliklinikka ja päiväosasto tekee heidän kanssaan jatkuvaa yhteistyötä. Asiakasraadin tekemät ehdotukset tulevat sitä kautta myös Pohjanmaan hyvinvointialueelle tiedoksi. Asiakasraati muun muassa kommentoi, kolmen hyvinvointialueen (Satakunta, Pohjanmaa ja Varsinais-Suomi) yhteisiä potilasohjeita.

Vastauksena aloitteentekijän aloitteeseen todetaan, että ei ole syytä perustaa sairausryhmäkohtaista pysyvää asiakasraatia. Syöpätautien poliklinikalta ja päiväosastolta saadun tiedon perusteella heillä ei ole osaamista ja resurssia erillisen asiakasraadin käynnistämiseen. Sen sijaan voidaan harkita syöpätauteihin liittyvää asukaspaneelia. Asukaspaneelin ideana on järjestää aihekohtaisia kertaluontoisia tilaisuuksia. Kokoontumisia voi olla teemakohtaisesti 1-3 kertaa. Asukaspaneelin toimintasäännön mukaan se järjestetään joko toiminnan kehittämisen tarpeesta tai tarpeesta osallistaa asukkaita päätöksentekoon. Asukaspaneelin aihe voi nousta myös joko valtuutettujen tai kansalaisten aloitteesta. Syöpään liittyvän asukaspaneelin järjestäminen voisi olla luontevaa toteuttaa yhteistyössä järjestökentän, esimerkiksi Pohjanmaan syöpäyhdistyksen kanssa. Syöpäyhdistys tekee jo nykyisellään yhteistyötä hyvinvointialueen onkologian kanssa. Syöpätautien poliklinikka ja päiväosasto voi olla

mukana luomassa teeman mukaan sisältöä asukaspaneelin oman asiantuntemuksensa pohjalta. Järjestöjen tuottamaa arvokasta tietoa potilaiden ja asiakkaiden tilanteesta ja palveluista saadaan myös järjestövuoropuhelun kautta. Aloitteen mukainen syöpäpotilaiden sekä heidän läheistensä kanssa toteutettava asukaspaneeli on tärkeä ja sen järjestäminen otetaan harkintaan suunniteltaessa tulevia asukaspaneeleita.

Sektorijohtaja työikäiset Niemistö Riku
ehdottaa, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto päättää antaa vastauksen valtuustoaloitteeseen selontekona aluehallitukselle valtuuston jatkokäsittelyä varten.

Päätös:
Jaosto hyväksyi ehdotuksen.

Liitteet

Liite 6 65. Aloite syöpätautien asiakasraadin perustamisesta

Oheisaineisto

Vastaus valtuustoaloitteeseen: Kulttuurihyvinvointisuunnitelman laatiminen Pohjanmaan hyvinvointialueelle

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 3.11.2026 § 61
ÖVPH/3773/00.02.00/2026

Valmistelija Niemistö Riku
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Valtuutettu Lotta Alhonnoro on 8.6.2026 jättänyt valtuustoaloitteen, jossa esitetään kulttuurihyvinvointisuunnitelman luomista Pohjanmaan hyvinvointialueelle.

Kulttuurihyvinvoinnilla tarkoitetaan kulttuurin, taiteen ja luovan toiminnan tuottamia myönteisiä vaikutuksia ihmisen hyvinvointiin, terveyteen, osallisuuteen ja elämänlaatuun. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskuksen selvityksen (Ruokolainen & Kautio, 2025) mukaan erillinen hyvinvointisuunnitelma tai sen luonnos oli viidellä hyvinvointialueella, lisäksi Keski-Pohjanmaalla oli maakunnan liiton ja hyvinvointialueen yhteinen suunnitelmaluonnos. Pohjanmaan hyvinvointialue on niiden hyvinvointialueiden joukossa, joilla ei ole erillistä kulttuurihyvinvointisuunnitelmaa. Pohjanmaan liitto on vuonna 2026 julkaissut Pohjanmaan kulttuuriohjelman vuosille 2026-2030, missä on kulttuurihyvinvointia käsittelevä osuus. Siellä todetaan, että kulttuurihyvinvoinnin parissa tehdään monialaista yhteistyötä alueellisesti erityisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteissa yhdessä hyvinvointialueen kanssa.

Edellä mainittu selvitys (Ruokolainen & Kautio, 2025) vahvistaa aloitteentekijän havainnon, että kulttuurihyvinvointi ei suoraan esiinny Pohjanmaan hyvinvointialueen hyvinvointikertomuksessa tai -suunnitelmassa. Palvelustrategia, jonka osana hyvinvointisuunnitelma on, korostaa ennaltaehkäisevää työtä sekä yhteistyötä kuntien, järjestöjen, yhteisöjen ja muun kansalaisyhteiskunnan kanssa. Koska suuri osa kulttuuripalveluista on kuntien ja järjestöjen järjestämää toimintaa, kulttuurihyvinvointi sijoittuu juuri tähän yhdyspintaan. Käytännössä kulttuurihyvinvoinnin painotus näkyy ehkä selvimmin Pohjanmaan hyvinvointialueen ylläpitämässä hyvinvointioppaassa, jossa "Kulttuuri ja vapaa-aika" on nostettu omaksi hyvinvoinnin teemakseen. Oppaassa kulttuurin todetaan edistävän terveyttä, elämänlaatua, osallisuutta, mielenterveyttä ja sosiaalisia suhteita. Esimerkkeinä nostetaan esiin kulttuuriharrastukset, kansalaisopistot sekä kulttuurikaveritoiminta.

Kuten aloitteentekijä kirjoittaa, tutkimusnäyttö kulttuurin hyvinvointivaikutuksista on vahvaa. Tutkimusten mukaan kulttuuriosallistumisella ja taidetoiminnalla on merkittäviä hyvinvointivaikutuksia. Ne voivat vahvistaa psyykkistä hyvinvointia lisäämällä elämänlaatua ja merkityksellisyyden kokemusta, edistää sosiaalista osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä tukea fyysistä toimintakykyä ja terveyttä. Lisäksi kulttuuritoiminnan on havaittu vähentävän yksinäisyyttä, stressiä ja mielenterveyden ongelmia sekä tukevan terveyttä ja hyvinvointia koko elämänkulun ajan. (Fancourt & Finn, 2019.)

Vastauksena aloitteeseen ei esitetä erillisen kulttuurihyvinvointisuunnitelman laatimista, mutta kulttuurihyvinvoinnin näkökulmaa on huomioitava vahvemmin osana hyvinvointisuunnitelmaa ja hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen yhteistyötä kuntien ja järjestöjen kanssa. Alueen kuntien kanssa käydään vuosittain hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvät kuntaneuvottelut, joissa laaditaan tavoitteita yhteistyöhön. Näissä tavoitteissa kulttuurihyvinvoinnin näkökulma on syytä kiinnittää huomiota. Konkreettisena tavoitteena voi olla Kaikukortin käyttöönotto kaikissa alueen kunnissa. Kaikukortin toiminta-ajatus on parantaa taloudellisesti tiukassa tilanteessa olevien ihmisten mahdollisuuksia osallistua kulttuurielämään, liikuntaan ja kansalaisopistojen kursseille. Kortti on käytössä kaikissa hyvinvointialueen kunnissa lukuun ottamatta Kristiinankaupunkia ja Kaskista. Pohjanmaan hyvinvointialueen palveluissa (aikuissosiaalityö, ikäihmisten palvelut ja psykososiaaliset palvelut) työntekijät jakavat kortteja asiakkailleen. Lisäksi

hyvinvointialueen asiakastyössä luovien taidelähtöisten menetelmien käyttöä tulee palvelun sisältö huomioiden tukea ja edistää osana henkilöstön osaamisen vahvistamista.

Sektorijohtaja työikäiset Niemistö Riku
ehdottaa, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto päättää antaa vastauksen valtuustoaloitteeseen selontekona aluehallitukselle valtuuston jatkokäsittelyä varten.

Päätös:
Jaosto hyväksyi ehdotuksen.

Liitteet

Liite 7 93. Valtuustolaoite kulttuurihyvinvointisuunnitelmasta, L Alhonnoro, Vihreät

Oheisaineisto

Kevään 2027 kokousajat

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 3.11.2026 § 62
ÖVPH/6376/00.02.03/2026

Valmistelija Sjöström Pia-Maria
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Hallintosäännön 148 §:n mukaan toimielin päättää kokoustensa ajan ja paikan. Kokous pidetään myös, milloin puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimielimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen kokouksen pitämisestä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällöin puheenjohtaja määrää kokousajan. Puheenjohtaja voi perustellusta syystä myös peruuttaa kokouksen.

Keväälle 2027 ehdotetaan seuraavia kokousaikoja:

- Keskiviikkona 27.1.2027 klo 13.00
- Keskiviikkona 17.3.2027 klo 13.00 + workshop
- Keskiviikkona 26.5.2027 klo 13.00

Kokouspaikka ilmoitetaan myöhemmin.

Miten Pohjanmaa voi? -päivä järjestetään keskiviikkona 14.4.2027.

Sektorijohtaja lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria
ehdottaa, että jaosto hyväksyy ehdotetut kokousajat.

Päätös:
Jaosto päätti, että kokoukset pidetään: keskiviikkona 27.1.2027 klo 13; keskiviikkona 17.3.2027 klo 13 + työpaja; sekä keskiviikkona 19.5.2027 klo 13. Tiedoksi merkittiin, että Miten Pohjanmaa voi -päivä järjestetään keskiviikkona 14.4.2026.

Liitteet

Oheisaineisto

Vuosikello 2027

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 3.11.2026 § 63
ÖVPH/6378/00.02.03/2026

Valmistelija Sjöström Pia-Maria
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Liitteenä on ehdotus jaoston vuosikelloksi 2027 ja vuosittain toistuviksi asioiksi.

Sektorijohtaja lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria
ehdottaa, että jaosto hyväksyy vuoden 2027 vuosikellon.

Päätös:
Jaosto hyväksyy alustavasti vuoden 2027 vuosikellon. Vuosikello otetaan uudelleen käsiteltäväksi 27.1.2027 pidettävässä kokouksessa.

Liitteet

Liite 8 Årsklocka 2027 - Vuosikello 2027

Oheisaineisto

Muut mahdolliset asiat

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 3.11.2026 § 64

Pohjanmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 160 §:n mukaan asiat päätetään kokouksissa viranhaltijan esittelystä. Hallintosäännön 159 §:n mukaan toimielin voi esittelijän tai jäsenen ehdotuksesta, jota on kannatettu, ottaa enemmistöpäätöksellä käsiteltäväksi asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa.

Pykälän kohdalla voidaan esimerkiksi jakaa tietoa, ilmoittaa asioista, tehdä aloitteita ja esittää kysymyksiä.

Vastaus Tuija Kiviojan aloitteeseen, joka koskee jaoston mahdollisuuksia osallistua hyvinvointia, terveyttä ja yhdyspintoja käsitteleviin valtuustoseminaareihin (jätetty jaostolle 7.9.2026). Hallintosäännön 144 §:ssä määrätään, ketkä kutsutaan valtuustoseminaareihin. Hallintosääntöpäivitetäänvaltuustokaudenlopussa, valtuustoryhmät voivat viedä haluamiaan muutoksia parlamentaariseen työryhmään.

Tuija Kivioja oli ennen jaoston kokousta jättänyt kaksi aloitetta:

1. Selvityspyyntö kuntouttavan työotteen ja kinestetiikan kehittämisestä.
2. Ikäihmisten ympärivuorokautisen palveluasumisen toimintakyvyn, hyvinvoinnin ja osallisuuden vahvistaminen.

Päätös:
Tuija Kiviojan 7.9.2026 tekemään aloitteeseen annettu vastaus merkittiin tiedoksi.

3.11. pidettyyn kokoukseen jätettyjen aloitteiden osalta jaosto totesi seuraavaa:

1. Kinestetiikasta ja kuntouttavasta työotteesta on tullut sähköposti ja pyyntö selvityksestä hyte-jasostolle. Kokouksessa todettiin, että tämä ei kuulu hyte-jaostoon tehtäviin. Tätä ei käsitellä hyte-jaostossa.
2. Aloite 2. Tähän asiaan liittyen tullut useampia selvityspyyntöjä. Käydään seuraavassa hyte-jaoston kokouksessa läpi selvityspyynnöt ja mihin hyte-jaoston tehtävät ulottuvat.

Liitteet

Liite 9	Vastaus, Tuija Kiviojan kysymys 7.9.2026 - Svar, Tuija Kiviojas fråga 7.9.2026
Liite 10	Selvityspyyntö kuntouttavan työotteen ja kinestetiikan kehittämisestä
Liite 11	KEHITTÄMIS- JA SELVITYSEHDOTUS: Ikäihmisten ympärivuorokautisen palveluasumisen toimintakyvyn, hyvinvoinnin ja osallisuuden vahvistaminen

Kokouksen päättäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 3.11.2026 § 65

Kokouksen päättäminen.

Päätös:

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.32.

Muutoksenhakuohje koskee pykäliä: § 49, § 50, § 51, § 52, § 54, § 55, § 56, § 57, § 58, § 59, § 60, § 61, § 62, § 63, § 64, § 65

Muutoksenhakukielto

Edellä mainituista päätöksistä ei saa tehdä lain hyvinvointialueesta 141 § mukaan oikaisuvaatimusta eikä aluevalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Muutoksenhakuohje koskee pykäliä: § 53

Oikaisuvaatimusohjeet

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä
- hyvinvointialueen jäsen.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi (vaatimukset)
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero. Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on toimitettava hyvinvointialueen kirjaamoon viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän (7) päivän kuluttua tiedoksiantokirjeen lähettämisestä postitse. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena (3) päivänä viestin lähettämisestä.

Hyvinvointialueen jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän (7) päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen käsittely on maksutonta.

Oikaisuvaatimusviranomainen:

Pohjanmaan hyvinvointialue / aluehallitus
Hietalahdenkatu 2–4
65130 Vaasa
kirjaamo@ovph.fi
Käyntiosoite: Hietalahdenkatu 6, X-talo 1. krs. aukioloaika maanantaista torstaihin kello 9–15. Perjantaisin kirjaamo on suljettu asiakaspalvelulta. Aukioloaikojen ulkopuolella hyvinvointialueelle osoitetut asiakirjat voi jättää kirjaamon toimiston vieressä olevaan lukittuun postilaatikkoon.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää kirjaamosta.

Pöytäkirja on viety nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon, www.pohjanmaanhyvinvointi.fi.